

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2024 No. 388

Rheoliadau Gwasanaethau Preswyl Ysgolion Arbennig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2024

RHAN 1

Cyffredinol

Enwi, dod i rym a dehongli

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Gwasanaethau Preswyl Ysgolion Arbennig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2024.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 31 Mawrth 2024.

(3) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr “addasiadau rhesymol” (“*reasonable adjustments*”) yw unrhyw addasiadau rhesymol a fyddai'n ofynnol o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010(1);

ystyr “asesiad darparwr” (“*provider assessment*”) yw'r asesiad y mae'n ofynnol iddo gael ei gynnal gan y darparwr gwasanaeth o dan reoliad 14;

ystyr “awdurdod lleoli” (“*placing authority*”) yw—

- yn achos plentyn sy'n derbyn gofal gan awdurdod lleol neu gan awdurdod lleol yn Lloegr, yr awdurdod lleol hwnnw;
- yn achos plentyn nad yw'n derbyn gofal gan awdurdod lleol neu gan awdurdod lleol yn Lloegr—
  - os yw llety yn cael ei ddarparu i'r plentyn gan sefydliad gwirfoddol, y sefydliad gwirfoddol hwnnw, ac at ddiben y diffiniad hwn mae i “sefydliad gwirfoddol” yr un ystyr ag yn adran 197(1) o Ddeddf 2014;
  - os yw'r plentyn wedi ei letya yn y gwasanaeth o dan drefniadau a wneir gan awdurdod lleol neu awdurdod lleol yn Lloegr (pa un ai wrth arfer swyddogaethau addysg o fewn ystyr “education functions” yn adran 579(1) o Ddeddf Addysg 1996(2) neu fel arall), yr awdurdod lleol hwnnw;

ystyr “camdriniaeth” (“*abuse*”) yw camdriniaeth gorfforol, rywiol, seicolegol, emosiynol neu ariannol ac at ddibenion y diffiniad hwn mae “camdriniaeth ariannol” (“*financial abuse*”) yn cynnwys—

- bod arian neu eiddo person yn cael ei ddwyn;
- bod person yn cael ei dwyllo;
- bod person yn cael ei roi o dan bwysau mewn perthynas ag arian neu eiddo arall;
- bod arian neu eiddo arall person yn cael ei gamddefnyddio;

(1) 2010 p. 15.

(2) 1996 p. 56.

ystyr “canlyniadau personol” (“*personal outcomes*”)—

- (a) mewn perthynas ag oedolyn, yw'r canlyniadau y mae'r oedolyn yn dymuno eu cyflawni mewn bywyd o ddydd i ddydd;
- (b) mewn perthynas â phlentyn, yw—
  - (i) y canlyniadau y mae'r plentyn yn dymuno eu cyflawni, neu
  - (ii) y canlyniadau y mae unrhyw bersonau a chanddynt gyfrifoldeb rhiant yn dymuno eu cyflawni mewn perthynas â'r plentyn;

mae i “cyflogai” yr un ystyr ag a roddir i “employee” yn adran 230(1) o Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 1996(3);

mae i “cyfrifoldeb rhiant” yr ystyr a roddir i “parental responsibility” gan adran 3 o Ddeddf Plant 1989(4);

ystyr “cynllun gofal a chymorth” (“*care and support plan*”) yw cynllun o dan adran 54 neu adran 83 o Ddeddf 2014;

ystyr “cynllun personol” (“*personal plan*”) yw'r cynllun y mae'n ofynnol iddo gael ei lunio yn unol â rheoliad 11(1);

ystyr “darparwr gwasanaeth” (“*service provider*”) yw person sydd wedi ei gofrestru fel darparwr gwasanaeth preswyl ysgol arbennig;

ystyr “datganiad o ddiben” (“*statement of purpose*”) yw'r datganiad o ddiben ar gyfer y man y mae'r gwasanaeth wedi ei ddarparu ynddo, ohono neu mewn perthynas ag ef(5);

ystyr “Deddf 2014” (“*the 2014 Act*”) yw Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014(6);

ystyr “y Ddeddf” (“*the Act*”) yw Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016;

ystyr “GDG” (“*DBS*”) ac “y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd” (“*the Disclosure and Barring Service*”) yw'r corff a sefydlwyd gan adran 87(1) o Ddeddf Diogelu Rhyddidau 2012(7);

mae i “gofal a chymorth” (“*care and support*”) a'r termau unigol “gofal” (“*care*”) a “cymorth” (“*support*”) yr un ystyr ag yn adran 3 o'r Ddeddf;

ystyr “gofalwr” (“*carer*”) yw person y mae unigolyn sy'n oedolyn yn byw gydag ef ac sy'n brif ofalwr yr unigolyn;

ystyr “gwasanaeth diweddarau'r GDG” (“*DBS update service*”) yw'r gwasanaeth sy'n cael ei weithredu gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd ac sy'n darparu gwybodaeth ddiweddarau berthnasol o fewn yr ystyr a roddir i “update information” yn adran 116A(8)(b)(i) neu (c)(i) o Ddeddf yr Heddlu 1997(8);

mae i “gwasanaeth preswyl ysgol arbennig” (“*special school residential service*”) yr un ystyr ag yn rheoliad 2 o Reoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Gwasanaethau Preswyl Ysgolion Arbennig) (Cymru) 2023(9);

mae i “gweithiwr” yr un ystyr ag a roddir i “worker” yn adran 230(3) o Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 1996 ac eithrio yn yr ymadrodd “gweithiwr gofal cymdeithasol” (“*social care worker*”)(10);

---

(3) 1996 p. 18.

(4) 1989 p. 41.

(5) Mae rheoliad 3 o O.S. 2017/1098 (Cy. 278) yn ei gwneud yn ofynnol i berson sy'n dymuno darparu gwasanaeth preswyl ysgol arbennig ddarparu datganiad o ddiben ar gyfer pob man y mae'r gwasanaeth i gael ei ddarparu ynddo.

(6) 2014 dccc 4.

(7) 2012 p. 9.

(8) 1997 p. 50.

(9) O.S. 2023/1327 (Cy. 238).

(10) 1996 p. 18.

mae i "llesiant" ("well-being") yr un ystyr ag yn adran 2 o Ddeddf 2014;

mae i "niwed" ("harm") yr un ystyr ag yn adran 197(1) o Ddeddf 2014;

ystyr "oedolyn" ("adult") yw person sy'n 18 oed neu drosodd;

ystyr "personau sy'n gweithio yn y gwasanaeth" ("persons working at the service") yw cyflogai, gwirfoddolwr neu bersonau eraill sy'n gweithio o dan gyfarwyddyd a rheolaeth y darparwr gwasanaeth;

ystyr "plentyn" ("child") yw person sydd o dan 18 oed;

mae i "plentyn sy'n derbyn gofal gan awdurdod lleol" ("child who is looked after by a local authority") yr un ystyr ag yn adran 74 o Ddeddf 2014;

ystyr "rheoleiddiwr gwasanaethau" ("service regulator") yw Gweinidogion Cymru wrth arfer eu swyddogaethau rheoleiddiol;

ystyr "rheoleiddiwr y gweithlu" ("workforce regulator") yw Gofal Cymdeithasol Cymru;

nid yw "rhiant" ("parent") yn gymwys ond mewn perthynas ag unigolyn sy'n blentyn ac nad yw'n derbyn gofal gan awdurdod lleol a'i ystyr yw person a chanddo gyfrifoldeb rhiant dros y plentyn;

ystyr "rheolwr a benodir" ("appointed manager") yw person a benodir i reoli'r gwasanaeth yn unol â rheoliad 58;

mae "staff" ("staff") yn cynnwys—

- (a) personau a gyflogir gan y darparwr gwasanaeth i weithio yn y gwasanaeth fel cyflogai neu weithiwr, a
- (b) personau sydd wedi eu cymryd ymlaen gan y darparwr gwasanaeth o dan gontract ar gyfer gwasanaethau,

ond nid yw'n cynnwys personau y caniateir iddynt weithio fel gwirfoddolwyr;

ystyr "tystysgrif GDG" ("DBS certificate") yw'r dystysgrif y cyfeirir ati ym mharagraffau 2 a 3 o Atodlen 1;

ystyr "unigolyn" ("individual"), oni noda'r cyd-destun yn wahanol, yw'r plentyn neu'r oedolyn sy'n cael gofal a chymorth;

mae i "unigolyn cyfrifol" ("responsible individual") yr un ystyr ag yn adran 21(1) o'r Ddeddf.

(4) Yn Rhannau 1 i 18, ystyr "y gwasanaeth" yw'r gwasanaeth preswyl ysgol arbennig sy'n cael ei ddarparu mewn lleoliad penodedig ac at ddiben y diffiniad hwn ystyr "lleoliad penodedig" yw lleoliad a bennir mewn amod i gofrestrriad y darparwr gwasanaeth fel man y mae'r gwasanaeth i gael ei ddarparu ynddo.

(5) Yn Rhan 19, mae i "y gwasanaeth" yr ystyr a roddir yn rheoliad 78(2) o'r Rheoliadau hyn.